

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۲/۰۵

داکتر نوراحمد خالدی

ترکیب زبانی نفوس افغانستان

خلاصه:

این مقاله که قبلاً در کتاب "تاریخ مستند افغانستان" جلد اول منتشر شده بر محوریت داده‌های «سروی دموگرافی و صحتی سال ۲۰۱۵» (AfDHS) و نقش تاریخی زبان دری استوار است. در جامعه علمی، برخی از استدلال‌های این مقاله توسط پژوهش‌های ژنتیکی و تاریخی تایید و برخی دیگر با دیدگاه‌های متفاوتی روبرو شده‌اند. در ادامه، منابع و دیدگاه‌های علمی مرتبط با ادعاهای مطرح شده در این مقاله ارائه می‌گردد:

۱. منشأ ژنتیکی و زبانی هزاره‌ها و اوزبیک‌ها

- **تایید (شباهت ژنتیکی):** مطالعات ژنتیکی مدرن، از جمله تحقیق منتشر شده در مجله علمی **PLOS ONE** (۲۰۱۲)، ادعای مقاله مبنی بر تفاوت ساختار ژنتیکی هزاره‌ها و اوزبیک‌ها از پشتون‌ها و تاجیک‌ها را تایید می‌کند. این تحقیقات نشان می‌دهند که هزاره‌ها و اوزبیک‌ها دارای قرابت ژنتیکی بالایی با نفوس آسیای مرکزی و شرقی (ترک‌تبار و مغول‌تبار) هستند.
- **تایید (تغییر زبانی):** منابع علمی متعددی تایید می‌کنند که تفاوت زبانی میان هزاره‌ها (که به دری صحبت می‌کنند) و اوزبیک‌ها (که به ترکی صحبت می‌کنند) یک پدیده فرهنگی متاخر است. شواهد نشان می‌دهد که هزاره‌ها ریشه در گروه‌های ترک-مغول دارند که در جریان فتوحات قرن ۱۳ تا ۱۵ میلادی با جمعیت‌های بومی آمیخته شده و به تدریج زبان دری را پذیرفته‌اند.
- **دیدگاه متفاوت:** برخی محققان مانند **دوکتور سید عسکر موسوی**، ریشه هزاره‌ها را قدیمی‌تر از حملات مغول دانسته و آن‌ها را به ساکنان ترک آسیای مرکزی نسبت می‌دهند که پیش از اسلام در این مناطق ساکن بوده‌اند.

۲. نقش زبان دری به عنوان «زبان میانجی» (Lingua Franca)

- **تایید علمی:** اجماع گسترده‌ای در منابع تاریخی و زبان‌شناسی وجود دارد که زبان دری برای قرن‌ها زبان اداری، ادبی و میانجی در منطقه بوده است. دایره‌المعارف **ایرانیکا** و **ویکی‌پدیا** تایید می‌کنند که حتی فاتحان ترک‌تبار نیز از دری به عنوان زبان دربار و اداره استفاده می‌کردند.
- **تایید (تغییر زبان پشتون‌ها):** ادعای مقاله در مورد تغییر زبان لایه‌هایی از پشتون‌ها (به ویژه در کابل پس از دوران تیمورشاه) به زبان دری، در منابع تاریخی و تحلیل‌های زبان‌شناسی سیاسی تایید شده است. شهرنشینی و تمرکز امور اداری در کابل باعث شد تا بسیاری از قبایل پشتون در محیط‌های شهری، زبان دری را به عنوان زبان اول خود برگزینند.

۳. اعتبار داده‌های احصایی (AfDHS 2015)

- **تایید روش‌شناسی:** سروی دموگرافی و صحتی افغانستان «(AfDHS)» که توسط وزارت صحت عامه و با حمایت **USAID** انجام شد، به عنوان یکی از سیستماتیک‌ترین و معتبرترین بررسی‌های آماری در غیاب سرشماری عمومی نفوس شناخته می‌شود. این سروی با نمونه‌گیری از بیش از ۲۴,۰۰۰ خانوار در تمامی ۳۴ ولایت انجام شده است.

د پانو شمیره: له 1 تر 5

• **نقد علمی:** برخی از پژوهشگران در حوزه «سیاست‌گذاری زبان»، منتقد استفاده از آمارهای زبانی به عنوان تنها معرف ترکیب قومی هستند. آن‌ها استدلال می‌کنند که به دلیل عدم وجود ارقام زبانی از سرشماری رسمی نفوس از سال ۱۹۷۹ به این سو، هرگونه تخمین در مورد تناسب زبانی و قومی با حاشیه‌ی خطا همراه است و نباید تنها بر اساس یک سروری مقطعی (مانند ۲۰۱۵) قضاوت نهایی کرد. اما این سروری با سِمیل بسیار بالا اجرا شد که نتایج آنرا اعتبار می‌بخشد.

نتیجه‌گیری: ادعاهای علمی این مقاله پیرامون «تغییر زبان در پیوند با حفظ هویت ژنتیکی» توسط علم ژنتیک مدرن پشتیبانی می‌شود، اما در بخش «تخمین‌های دقیق فیصدی نفوس»، به دلیل نبود ارقام تازه سرشماری رسمی، در میان پژوهشگران علوم اجتماعی بحث و تفاوت نظر وجود دارد.

توزیع جغرافیایی و قومی زبان‌های افغانستان

توزیع جغرافیایی و قومی زبان‌های مروج در افغانستان یک پدیده مغلّق بوده است. زبانهای پشتو و دری وابسته به گروه زبان‌های هندو آریایی است. در حالیکه ساختمان ژنتیکی اقوام هزاره و اوزبیک را باهم ارتباط می‌دهد اما این دو قوم از لحاظ زبانی به دو گروه جداگانه مربوط می‌شوند. زبان مردم هزاره مانند پشتون‌ها و تاجیک‌ها وابسته به گروه زبان‌های هندو آریایی است در حالی‌که زبان اوزبیک‌ها مربوط به فامیل زبان‌های ترکی می‌باشد. طوری معلوم می‌شود که زبان اوزبیک مروج در افغانستان وارث مستقیم یک زبان ترکی منقرض شده ایست که در قرن پانزدهم میلادی ایجاد شده بود. این در حالی است که جدایی ارتباطات ژنتیکی میان هزاره‌ها و اوزبیک‌ها قبل از این زمان به وقوع پیوسته است. این امر نشان می‌دهد که اختلافات زبانی میان اقوام افغانستان معرف بروز تغییرات فرهنگی در زمان‌های متاخر باشند.

طوری‌که می‌بینیم نتایج این مطالعات با آنچه از تاریخ این سرزمین‌ها می‌دانیم مطابقت دارد. بطور مثال با حمله مغول‌ها و استیلای طولانی آن‌ها و بازماندگان تیموری شان در ماوراءالنهر، خراسان، سیستان، اراکوزیا، فارس، تخارستان، زابلستان، کابلستان و غیره سرزمین‌ها تغییرات بزرگ فرهنگی و جمعیتی در این سرزمین‌ها بوقوع پیوست و تعداد کثیری از مردمان اقوام مهاجم در این مناطق مسکن گزین شدند که از لحاظ ژنتیکی با مردمان محل متفاوت بودند. این مهاجرین در مناطق مرکزی کشور در نتیجه اقامت طولانی و آمیزش با مردم محل زبان‌های اصلی خود را از دست داده زبان‌های محلی را پذیرفتند. با آمدن صفوی‌ها؛ قزلباش‌ها و فارس‌ها هم در این مناطق مسکون شده مذهب شیعه را بین مردم محل شایع کردند.

زبان محاوره معرف قوم نیست

در مورد احصائیه های زبانی افغانستان باید دقت بیشتر بخرچ داد چون احصائیه های زبان در افغانستان ممثل ترکیب قومی نفوس نیستند. باید توجه داشت که بعد از اسلام در حاکمیت دولتهای طاهری، صفاری، سامانی، غزنوی، غوری، سلجوقی، خوارمشاهی، مغولی، تیموری، صفوی، هوتکی، افشاری و درانی در این سرزمینها زبان دری به مثابه زبان رسمی خط و کتابت اداری و نظامی و زبان تعلیمی مدارس طرف استفاده قرار گرفت. در زمان این سلسله ها تقسیم وظایف زبانی بوجود آمد. زبان ترکی به مثابه زبان عسکری و اردو، زبان عربی به حیث زبان دین، فلسفه و علم و زبان فارسی/دری به عنوان زبان دربار، اداره دولت و خط و کتابت پذیرفته شد که تا سالهای اول قرن بیستم در منطقه مراعات می گردید. بسیاری از شعرا و دانشمندان به زبان فارسی/دری یا عربی کتاب مینوشتند با وجودیکه خودشان ترک و یا پشتون بودند از مثالهای عمده آن مولانا جلال الدین محمد بلخی (رومی) است که پدرش ازوابستگان نزدیک دربار خوارزمشاهیان ترکنتبار بود اما تمام آثار او بزبان فارسی/دری نوشته شده است هم چنانکه احمدشاه ابدالی بزبان فارسی/دری شعر می سرود.

از این جهت زبان فارسی/دری زبان مشترک تفاهم اقوام مختلفه منطقه را در این سرزمینها تشکیل داده بالای ترکیب زبانی نفوس تاثیرعظیمی بجا گذاشته است. بطور مثال بعد از انتقال پایتخت افغانستان از قندهار به کابل در عصر تیمورشاه، و در نتیجه مهاجرت تعداد کثیر سدوزاییها و بارکزاییها و سایر قبائل پشتون از قندهار به کابل که عمدتاً یک شهر دری زبان بود، بعد از چندین نسل با توجه به ازدواج های مختلف، زبان خط و کتابت اداری و زبان تعلیم و تربیه در مکاتب و مدارس سدوزاییها و بارکزاییها زبان اصلی پشتو را از دست داده دری زبان شدند. به همین ترتیب در اثر انتقال نفوس ناقلین به صفحات شمال و غرب کشور بسیاری پشتو زبانان بعد از چند نسل زبان پشتو را به عنوان زبان محاوره خانوار از دست دادند.

خوشبختانه در مورد ترکیب زبانی نفوس کشور معلومات احصائیوی دست اول موجود است. در سرشماری سال ۱۳۵۸ زبان تکلم خانوار از مردم پرسیده شد. با آنکه ارقام حاصله از این سوال نشر نشد اما این معلومات در اداره مرکزی احصائیه موجود است. زبانهای عمده نفوس افغانستان عبارت اند از: دری، پشتو، ازبکی، ترکمنی، بلوچ، پشه یی و نورستانی. از جمله دو زبان دری و پشتو به حیث زبانهای ملی در قانون اساسی سال ۲۰۰۴م مسجل شده اند. همانند احصائیه های قومیت، احصائیه های رسمی زبان نیز در افغانستان موجود نیستند. با آنکه در سرشماری سال ۱۹۷۹م از مردم در مورد زبان محاوره در خانوار سوال گردید اما نتایج آن هرگز جمع بندی و منتشر نشدند.

آخرین ارقام معتبر در مورد ترکیب زبانی نفوس کشور در نتایج سروی دموگرافی و صحی منتشره سال ۲۰۱۵ وزارت صحت عامه و اداره انکشافی ایالات متحده امریکا (USAID) انعکاس یافته اند.

این ارقام که در جریان فهرست برداری خانوار های دهاتی در سالهای ۱۳۸۱-۱۳۸۴ (۲۰۰۲-۲۰۰۵م) جمع آوری گردیده بودند صرف مربوط نفوس دهاتی کشور است به تفصیل هر ولایت در جدول ۱ انعکاس یافته اند. مطابق این جدول در دهات افغانستان ۴۸.۷ فیصد بزبان پشتو، ۳۸.۱ فیصد دری، ۷.۲ فیصد ازبکی، ۱.۸ فیصد ترکمنی، ۱.۳ فیصد پشه یی، ۰.۷ فیصد نورستانی، ۰.۵ فیصد بلوچی، و ۰.۸ فیصد به سائر زبانها محاوره میکنند. معلومات در مورد بقیه ۰.۸ فیصد موجود نیست. این معلومات نشان میدهد که در دهات افغانستان کمی بیشتر از ۹ میلیون نفر بزبان پشتو صحبت میکنند، کمی بیشتر از ۷ میلیون نفر بزبان دری، ۱.۳ میلیون نفر بزبان ازبکی، ۳۲۹ هزار نفر بزبان ترکمنی، ۹۷ هزار نفر بزبان بلوچی، ۲۴۹ هزار نفر بزبان پشه، ۱۲۷ هزار نفر بزبان نورستانی، و ۱۵۳ هزار نفر به سایر زبانها صحبت میکنند. ۱۴۶ هزار نفر در این مورد معلومات نداده بودند. باید توجه داشت که زبان هزاره گی در جدول ۱ شامل زبان دری میباشد.

یادداشتها در مورد جدول ۱:

۱ در نفوس کاپیسا ۲۰% زبان پشه یی شامل است که زیر سائر و نامعلوم جمع شده اند.

۲ در نفوس پکتیکا ۱۰% نامعلوم است.

۳ در نفوس ولایت لغمان ۳۰% زبان پشه یی شامل است که زیر سائر و نامعلوم جمع شده اند.

۴ در نفوس ولایت نیمروز بیش از ۶۰% زبان بلوچی شامل است که زیر سائر و نامعلوم جمع شده اند.

۵ در نفوس ولایت نورستان بیش از ۹۰% زبان نورستانی شامل است که زیر سائر و نامعلوم جمع شده اند.

۶ در نفوس ولایت زابل ۱۵% نامعلوم است.

تخمین مجموع نفوس به تفکیک زبان

اما هرگاه ما با استفاده از توزیع نفوس دهاتی افغانستان به تفکیک زبان محاره خواسته باشیم به تخمین تمام نفوس کشور به تفکیک زبان نایل شویم لازم است دو فرضیه را در نظر بگیریم:

اول- ترکیب نفوس شهر کابل را معکوس حالت دهاتی ولایت کابل فرض نماییم زیرا در شهر کابل، بر خلاف ولسوالیهای کابل، دری زبانان به مراتب بیشتر از پشتو زبانان زندگی میکنند.

دوم- نفوس کوچی افغانستان عمدتاً همه پشتو زبان هستند.

با توجه به این دو فرضیه تخمین توزیع نفوس افغانستان به تفکیک زبان در سال ۱۴۰۳ هجری شمسی مطابق ۲۰۲۴ میلادی در جدول ۲ منعکس گردیده است.

طوری که در بالا گفته شد، معلومات در مورد زبانهای محاوره خانوارها را نباید معرف اقوام کشور دانست. در طول صدها سال جابجایی اقوام و خانوارهای کشور در مناطق مختلفه دور از محل سکونت تاریخی قومی آنها افراد و خانوارهای مربوط به اقوام مختلف زبانهای معمول منطقه جدید زندگی خود را به حیث زبان معمول محاوره فامیلی قبول کرده و حتی یکتعداد زبانهای اصلی قومی خود را فراموش کرده اند. در این زمره میتوان از هزاره های افغانستان نام برد که امروزه زبان دری البته با لهجه مشخص هزاره گی حرف میزنند، از اقوام نورزایی، ابدالی در هرات یاد کرد که بزبان دری صحبت میکنند، از اقوام بارکزایی، محمدزایی، سدوزایی و غیره در کابل یاد کرد که بزبان دری تکلم میکنند. همچنین هزاران خانوار از اقوام پشتون ننگرهار، لغمان، کنرها، نورستان، پکتیا، پکتیکا، لوگر، وردک و غیره در شهر کابل زندگی میکنند که امروز نظر به ازدواجهای میان قومی در منازل خود بزبان معمول شهر کابل که دری است مکالمه میکنند.

چارت هژدهم ترکیب زبانی نفوس مسکون افغانستان را به تفکیک ولایات بروی نقشه افغانستان نشان میدهد.

منابع علمی:

- **Marc Haber et al. (2012):** "Afghanistan's Ethnic Groups Share a Common Genetic Heritage Structured by Historical Events" (Published in *PLOS ONE*).
- **Noor Ahmad Khalidi (2022):** "Afghanistan: Demographic and Social Features"
- **Encyclopaedia Iranica:** برای تایید "Ethnography of Afghanistan" مقالات بخش پراکنندگی جغرافیایی و تاریخی زبانها

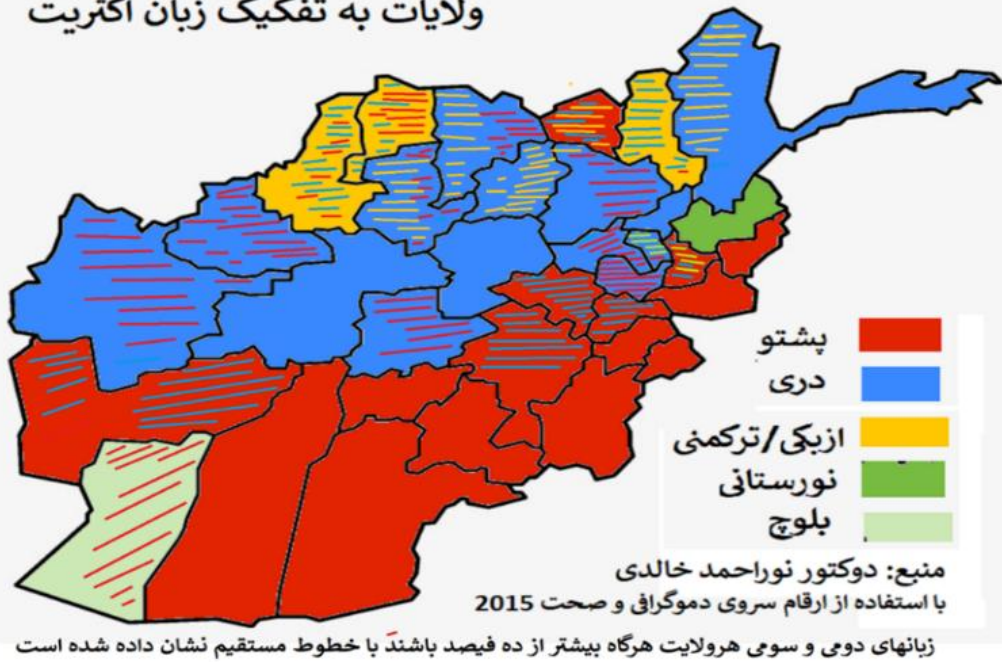
جدول ۲: تخمین تعداد و فیصدی مجموع نفوس افغانستان به تفکیک زبان ۱۴۰۳ شمسی (۲۰۲۳-۲۴)

زبان	شهری		دهاتی		مجموع	
	فیصدی	تعداد نفوس	فیصدی	تعداد نفوس	فیصدی	تعداد نفوس
	%	نفر	%	نفر	%	نفر
پشتو (۱)	۴۱,۰٪	۳,۶۲۴,۴۰۴	۴۵,۴٪	۱۱,۴۹۹,۹۶۹	۴۶,۷٪	۱۶,۶۲۴,۳۷۳
دری	۵۰,۹٪	۴,۴۹۶,۷۷۰	۳۹,۹٪	۱۰,۱۲۲,۶۸۶	۴۰,۸٪	۱۴,۶۱۹,۴۵۶
ازبکی	۴,۵٪	۳۹۵,۴۵۰	۸,۰٪	۲,۰۳۴,۹۲۶	۶,۸٪	۲,۴۳۰,۳۷۶
ترکمنی	۲,۱٪	۱۸۳,۹۴۸	۲,۱٪	۵۲۱,۳۵۵	۲,۰٪	۷۰۵,۳۰۳
پشه یی	۰,۴٪	۳۵,۴۴۴	۱,۴٪	۳۶۱,۱۸۱	۱,۱٪	۳۹۶,۶۰۵
بلوچی	۰,۴٪	۳۶,۴۴۱	۰,۶٪	۱۵۸,۴۴۴	۰,۵٪	۱۹۴,۸۸۵
نورستانی	۰,۰٪	۹۹۸	۰,۷٪	۱۷۸,۱۶۵	۰,۵٪	۱۷۹,۱۶۳
سانر	۰,۲٪	۱۴,۷۵۱	۰,۸٪	۲۰۸,۷۵۴	۰,۶٪	۲۲۳,۵۰۵
نامعلوم	۰,۶٪	۵۴,۸۰۴	۱,۱٪	۲۷۱,۵۲۸	۰,۹٪	۳۲۶,۳۳۲
مجموع	۱۰۰,۰٪	۸,۸۴۲,۹۹۰	۱۰۰,۰٪	۲۵,۳۵۷,۰۰۷	۱۰۰,۰٪	۳۵,۶۹۹,۹۹۸

(۱) در مجموع زبان پشتو ۱,۵۰۰,۰۰۰ نفر کوچی ها نیز شامل هستند.

منبع: با استفاده از ارقام ترکیب زبانی نفوس از نتایج سروی دموگرافی و صحتی منتشره سال ۲۰۱۵ وزارت صحت عامه و اداره انکشافی ایالات متحده امریکا (USAID) و ارقام نفوس منتشره اداره ملی احصائیه و معلومات ۱۴۰۳.

ولایات به تفکیک زبان اکثریت

جدول ۱: فیصدي نفوس دهاتی کشور به تفکیک زبانهای عمده.

ولایت	تخمینهای فیصدي نفوس دهاتی به تفکیک زبان ها					ولایت	تخمینهای فیصدي نفوس دهاتی به تفکیک زبان ها				
	پشتو	دری	ازبکی/ترکمنی	سائر و نامعلوم	مجموع		پشتو	دری	ازبکی/ترکمنی	سائر و نامعلوم	مجموع
کابل	۴۲،۱٪	۵۷،۳٪	۰،۰٪	۰،۶٪	۱۰۰،۰٪	سرپل	۱۱،۶٪	۶۲،۶٪	۲۲،۹٪	۲،۹٪	۱۰۰،۰٪
کاپیسا	۲۹،۸٪	۴۹،۱٪	۰،۷٪	۲۰،۴٪	۱۰۰،۰٪	فاریاب	۱۳،۱٪	۲۷،۰٪	۵۹،۳٪	۰،۶٪	۱۰۰،۰٪
پروان	۲۷،۸٪	۷۰،۲٪	۰،۱٪	۱،۹٪	۱۰۰،۰٪	بادغیس	۳۹،۷٪	۵۶،۴٪	۳،۲٪	۰،۷٪	۱۰۰،۰٪
میدان وردک	۶۹،۲٪	۲۷،۵٪	۰،۶٪	۲،۷٪	۱۰۰،۰٪	هرات	۲۴،۲٪	۷۳،۴٪	۰،۹٪	۱،۵٪	۱۰۰،۰٪
نوگر	۶۰،۰٪	۳۹،۸٪	۰،۰٪	۰،۲٪	۱۰۰،۰٪	فراه	۵۷،۲٪	۴۱،۳٪	۰،۰٪	۱،۵٪	۱۰۰،۰٪
غزنی	۵۱،۲٪	۴۶،۴٪	۰،۱٪	۲،۳٪	۱۰۰،۰٪	نیمروز	۲۷،۰٪	۷،۸٪	۲،۸٪	۶۲،۴٪	۱۰۰،۰٪
پکتیکا	۸۳،۲٪	۴،۴٪	۱،۹٪	۱۰،۵٪	۱۰۰،۰٪	هلمند	۹۲،۱٪	۴،۵٪	۰،۱٪	۳،۳٪	۱۰۰،۰٪
پکتیا	۹۵،۴٪	۴،۳٪	۰،۰٪	۰،۳٪	۱۰۰،۰٪	کندهار	۹۴،۳٪	۰،۸٪	۰،۰٪	۴،۹٪	۱۰۰،۰٪
خوست	۹۹،۴٪	۰،۲٪	۰،۰٪	۰،۴٪	۱۰۰،۰٪	زابل	۸۴،۰٪	۰،۲٪	۰،۵٪	۱۵،۸٪	۱۰۰،۰٪
ننګرهار	۹۲،۱٪	۳،۲٪	۰،۱٪	۴،۶٪	۱۰۰،۰٪	ارزگان	۹۳،۱٪	۶،۲٪	۰،۳٪	۰،۴٪	۱۰۰،۰٪
کنړها	۹۱،۱٪	۰،۱٪	۰،۴٪	۸،۴٪	۱۰۰،۰٪	غور	۳،۴٪	۹۷،۲٪	۰،۹٪	۰،۳٪	۱۰۰،۰٪
لغمان	۵۷،۸٪	۱۱،۶٪	۰،۰٪	۳۰،۶٪	۱۰۰،۰٪	بامیان	۹،۶٪	۹۷،۹٪	۰،۵٪	۰،۵٪	۱۰۰،۰٪
نورستان	۱،۰٪	۰،۷٪	۰،۴٪	۹۷،۹٪	۱۰۰،۰٪	پنجشیر	۱،۰٪	۹۸،۱٪	۰،۰٪	۰،۹٪	۱۰۰،۰٪
پدخشان	۰،۹٪	۸۰،۶٪	۱۳،۱٪	۵،۴٪	۱۰۰،۰٪	دایکندی	۱۳،۶٪	۸۴،۵٪	۰،۶٪	۱،۸٪	۱۰۰،۰٪
تخار	۷،۷٪	۴۴،۲٪	۴۵،۶٪	۲،۵٪	۱۰۰،۰٪	فیصدي مجموع دهاتی	۴۳،۴٪	۳۹،۰٪	۹،۱٪	۸،۹٪	۱۰۰،۰٪
بغلان	۲۲،۴٪	۷۰،۴٪	۵،۹٪	۱،۳٪	۱۰۰،۰٪	تخار	۲۲،۴٪	۳۹،۰٪	۹،۱٪	۸،۹٪	۱۰۰،۰٪
کنډ	۴۱،۳٪	۲۶،۲٪	۳۰،۹٪	۱،۶٪	۱۰۰،۰٪	بغلان	۴۱،۳٪	۳۹،۰٪	۹،۱٪	۸،۹٪	۱۰۰،۰٪
سمنگان	۴،۶٪	۶۹،۴٪	۲۵،۲٪	۰،۸٪	۱۰۰،۰٪	کنډ	۴۱،۳٪	۳۹،۰٪	۹،۱٪	۸،۹٪	۱۰۰،۰٪
بلخ	۲۶،۹٪	۵۰،۰٪	۲۲،۶٪	۰،۵٪	۱۰۰،۰٪	سمنگان	۴،۶٪	۶۹،۴٪	۲۵،۲٪	۰،۸٪	۱۰۰،۰٪
جوزجان	۱۵،۹٪	۱۰،۷٪	۷۱،۲٪	۲،۲٪	۱۰۰،۰٪	بلخ	۲۶،۹٪	۵۰،۰٪	۲۲،۶٪	۰،۵٪	۱۰۰،۰٪
						جوزجان	۱۵،۹٪	۱۰،۷٪	۷۱،۲٪	۲،۲٪	۱۰۰،۰٪

منبع: با استفاده از ارقام ترکیب زبانی نفوس کشور از نتایج سروی دموگرافي و صحت منتشره سال ۲۰۱۵ وزارت صحت عامه و اداره انکشافی ایالات متحده آمریکا (USAID). نفوس دهاتی سال ۲۰۰۳ از بسببیت تاریخی جمعیه و محرومیت گرفته شده است.

آرشيف: مطالب نشر شده نور احمد خالدي